

Kantoci, D.,¹

pregledni rad

Božićne biljke

Sažetak

Božićni i novogodišnji blagdani ne mogu se zamisliti bez božićnog drvca. Nezaobilazno je i sobno bilje, prije svega božićna zvijezda i božićni kaktus. Stambeni prostor u ove dane ukrašavamo i drugim biljkama: božikovinom i imelom.

Cljučne riječi: božićno drvece, božićna zvijezda, božićni kaktus, božikovina, imela.

Božićni i novogodišnji blagdani nezamislivi su bez biljaka, prije svega bez božićnog drvca. Prilikom kupnje božićnog drvca vodite računa o kvaliteti iglica. Najkvalitetnija vrsta je plemenita jela (*Abies procera*). Ona ima plavozelene iglice tupih vrhova koje se dugo drže na granama. Vrlo je dobra i kavkaska jela (*Abies normandiana*) koja također ima vrlo izdržljive iglice. Vrlo je atraktivna plava smreka (*Picea pungens Glauca*) koja ima oštre, plavozelene iglice koje se dugo drže na granama.

Kod nas se ipak kao božićno drvece najčešće koristi obična smreka (*Picea abies*), čija je glavna prednost niska cijena. Obična smreka ima tamnozeleno i oštre iglice koje se relativno brzo osipaju.

Kod kupovine božićnog drvca postoje dvije mogućnosti: rezano drvece ili ono posađeno u loncu. Rezano drvece je jeftinije, no njegova najveća mana je osipanje iglica. Da bi iglice što duže ostale na granama, drvece držite na hladnom mjestu. Kada ga unesete u stan, smjestite ga dalje od izvora topline. Druga je mogućnost kupovina drvca u loncu. Ono je skuplje, ali je trajnije, iglice manje opadaju i možemo ga koristiti čak nekoliko godina za redom.

Drvece koje je nekoliko tjedana bilo smješteno u toploj sobi ne treba odmah staviti na otvoreno mjesto u vrtu. Prvo ga treba smjestiti na hladno mjesto, ali zaštićeno od smrzavanja. Podrum, garaža ili bilo koji negrijani prostor biti će dobar. U takvom prostoru drvece

čuvamo dok ne prođe opasnost od smrzavanja, a nakon toga možemo ga posaditi na odabrano mjesto u vrtu.

Potrebno je iskopati jamu čija veličina ovisi o veličini korijenovog grumena drvca. Jama mora biti desetak centimetara šira i dublja od same korijenove bale drvca. Rahla zemlja oko korijenove bale olakšat će zakorijenjavanje biljke. U dovoljno duboku jamu stavimo rahlu zemlju pomiješanu s kompostom ili zrelim stajnjakom. Oko bale se dodaje rahla zemlja i jama se zatrpava uz lagano gaženje nogama. Posađena biljka mora biti na onoj dubini na kojoj je i rasla u posudi. Dobro je oko biljke napraviti takozvanu zdjelicu, nadignuti zemlju na rubovima u obliku kruga. Na taj se način kod zalijevanja voda zadržava uz korijen biljke.

U našim je domovima nezaobilazna božićna zvijezda (*Euphorbia pulcherrima*) koja cvate tijekom prosinca. Uzgaja se zbog predivnih crvenih pricvjetnih listova ili brakteja dok su pravi cvjetovi prilično neugledni. Podrijetlom je iz Meksika gdje raste na vlažnim i sjenovitim mjestima kao grm, a može narasti do tri metra visine. Zahvaljujući vrtlarima, stvorene su sorte koje se uzgajaju kao lončanice te brojni hibridi s braktejama bijele, krem, ružičaste i žute boje.

Božićna zvijezda osjetljiva je na centralno grijanje i na propuh. Odgovara joj svijetli položaj uz prozor. Idealna temperatura iznosi 20°C. Supstrat u koji je posađena mora biti stalno vlažan, no treba izbjegavati zadržavanje vode oko korijena.

Prilikom kupovine božićne zvijezde, zamolite trgovca da biljku dobro umota jer joj je kratkotrajna hladnoća na putu do kuće može ozbiljno naštetiti. Ako listovi božićne zvijezde počnu žutjeti ili sušiti se, vrlo je vjerojatno razlog previsoka temperatura i suh zrak.

Nakon blagdana božićnu zvijezdu najčešće odbacujemo, najčešće zbog neznanja kako se biljka njeguje. Nekoliko tjedana nakon Božića obojeni listovi počinju opadati, zeleni listovi žute i otpadaju te na kraju ostaje samo gola stabljika. Biljku smjestite na hladno i svijetlo mjesto i posve obustavite zalijevanje. Početkom travnja stabljiku prikratite na visinu od oko 10 cm, izvadite iz lonca, oteresite svu zemlju sa korijena i na kraju presadite u novu zemlju. Svježe presađenu i prikraćenu biljku ponovno unesite u stan i počnite zalijevati. Ubrzo će potjerati mlade izboje, od kojih ostavite samo dva a ostale uklonite. Od

¹ Darko Kantoci, dipl.ing.agr

sredine svibnja, kada prođe opasnost od kasnih proljetnih mrazeva, božićnu zvijezdu možete preseliti na otvoreno, na balkon, terasu ili u vrt. Smjestite je na sunčani položaj i redovito je zalijevajte i prihranjujte. Krajem rujna unesite je u hladnu i svijetlu prostoriju, a kasnije u grijanu.

Božićni katus (*Rhipsalidopsis gaertneri*) cvate u prosincu i siječnju. Tijekom godine ima po dvije faze mirovanja i rasta.

Cvjetovi su kao za izložbu; ružičasti, crveni, naranačasti ili žuti. Ovaj je kaktus porijeklom iz Brazila gdje u tropskim šumama raste kao parazit na krošnjama drveća. Kod nas je poznata lončanica koja je zimi u kući, a ljeti na otvorenom. Jedan je od najljepših člankovitih kaktusa. Lako se razmnožava reznicom, članak se uvrtanjem otkine i posadi u lonac s plodnom zemljom. Nakon mjesec dana članak će pustiti korijen.

Da bi ova omiljena biljka cvjetala na vrijeme, potrebno je voditi računa o smjeni mirovanja i rasta, koja se po dva puta ponavlja tijekom godine. U fazi mirovanja zalijevanje se svodi na najmanju mjeru, tek toliko da se zemlja u loncu posve ne osuši. U fazi rasta biljku redovito treba zalijevati i prihranjivati. Božićnom kaktusu u ovo vrijeme pogoduje svijetlo mjesto, dalje od izvora topline i temperatura oko 15°C. Zalijeva se redovito, ali ne previše. Lonac ne premiještati jer božićni kaktus voli stalno mjesto.

Cvate u prosincu i siječnju, oko božićnih i novogodišnjih praznika pa ga stoga zovu božićnjak. Nakon cvatnje, u veljači, zalijevanje se svodi na najmanju mjeru jer nastupa period mirovanja, nakon obilne cvatnje biljci je potreban odmor. Početkom proljeća, lonac s božićnim kaktusom iznosi se na otvoreno (balkon, terasu ili vrt) i to na sjenovito mjesto. Biljka se presađuje ako je lonac premali i počinje se zalijevati jer počinje faza rasta

koja traje do lipnja. Tijekom lipnja započinje faza mirovanja koja traje do rujna, a u to vrijeme zalijevanje je opet smanjeno. Od rujna opet se obilnije zalijeva. Za zalijevanje je osobito pogodna kišnica. Skraćivanjem dužine dana biljka se unosi u sobu, najbolje početkom listopada, i nastavlja se sa njegom. U toj se fazi formiraju cvjetni pupovi.

Ako je biljka boležljiva, vjerojatno nema dovoljno svjetla.

Za blagdansko ozračje prikladno je i sobno bilje poput raskošnih cvjetova amarilisa, orhideja i ciklama. Tradicionalno Božić obilježavaju i tamnozeleno grane božikovine (*Ilex aquifolium*) s listovima bodljikavog ruba i crvenim bobicama. Vrlo je neobična vrsta pršljenasta božikovina (*Ilex verticillata*) koja je zimi bez listova, ali su grane sasvim obrasle sjajno crvenim bobicama. Te se grane dugo mogu držati u vazi. Grane božikovine nikako ne berite u prirodi jer je biljka zakonom zaštićena. Čest božićni ukras su i grane bijele imele (*Viscum album*) koja je poluparazit i živi na krošnjama listopadnog i zimzelenog drveća.

Christmas plants

surveying study

Summary

Christmas and New Year's holidays can't be imagined without a Christmas tree. House plants are also inevitable, especially poinsettia and Christmas cactus. Living spaces are also decorated by English holy and mistletoe.

Keywords: Christmas tree, poinsettia, Christmas cactus, English holy, mistletoe

SJEME

Uvoz - izvoz, veleprodaja - maloprodaja
Trgovina - proizvodnja - usluge

Blagoslovljen Božić i sretna Nova 2013. godina!

Kopilica 5, 21000 Split
Tel: +385 (0) 21 317 313
+385 (0) 21 317 314
+385 (0) 21 317 315
Fax: +385 (0) 21 490 756
E-mail: info@sjeme.hr
www.sjeme.hr

